

BULGARİSTAN ÜLKE RAPORU

05.02.2015

BULGARİSTAN ÜLKE RAPORU

05.02.2015

YÖNETİCİ ÖZETİ

- ❖ Uludağ İhracatçı Birlikleri'nin kayıtlarına göre, Bursa'dan Bulgaristan'a ihracat yapan 585 firma bulunmaktadır.
- ❖ 31.12.2013 tarihi itibariyle Ekonomi Bakanlığı'nın Türkiye'de Faaliyette Bulunan Yabancı Sermayeli Firmalar Listesi'ne göre Bursa'da Bulgaristan sermayeli 23 firma faaliyet göstermektedir.
- ❖ Türkiye'nin 2014 yılı itibariyle Bulgaristan' a ihracatı 2 milyar dolardır. İthalatımız ise 2,8 milyar dolardır.
- ❖ Bursa ve Bulgaristan arasında gerçekleşen ticarete baktığımızda, ihracatımız 2014 yılı 89 milyon dolar iken, ithalatımız 182 milyon dolar olarak seyretmektedir.
- ❖ Bulgaristan'daki Türk yatırımlarının yelpazesi geniştir. Turizm, bankacılık, tekstil ve hazır giyim, ev aletleri, oto yedek parça, ulaştırma, alüminyum, pvc, gıda, yakıt dağıtımı, odun işleme yatırım yapılan başlıca sektörlerdir. Ev tekstili, mobilya, inşaat malzemeleri, otel ve restoran donanımı, ambalaj Türk yatırımcılarına Bulgaristan'da iş yapmaları açısından potansiyel vaat etmektedir.
- ❖ Bulgaristan çok çeşitli metal ve metal olmayan maden kaynaklarına sahiptir. Hem demir hem de manganez cevherleri çıkarılmaktadır. Bununla birlikte çıkarılan demir madeni sadece çelik imalat sanayi gereksiniminin bir kısmını karşılayabilmektedir.
- ❖ Danube'de yer alan Kozlodui nükleer güç tesisi bugün Bulgaristan'ın tek nükleer enerji santralidir.
- ❖ Sahip olduğu doğal kaynaklar ve tarihsel mirası ile önemli bir turizm potansiyeline sahip Bulgaristan yılda yaklaşık 8 milyon turist tarafından ziyaret edilmektedir. Karadeniz kıyıları ve kayak turizmi ülkenin turizm sektörünün gelişimi açısından önem taşımaktadır. Ülkeyi ziyaret eden turistlerin %59'unu Rus, Alman ve İngiliz turistler oluşturmaktadır.

1) BURSA İLE BULGARİSTAN DIŞ TİCARETİ

Bursa-Bulgaristan Dış Ticaret Değerleri \$

YIL	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2012	69.515.648	67.997.322	137.512.970	1.518.326
2013	86.610.839	99.836.768	186.447.607	-13.225.929
2014	88.865.504	181.991.328	270.856.832	-93.125.824

2) TÜRKİYE İLE BULGARİSTAN DIŞ TİCARETİ

Türkiye-Bulgaristan Dış Ticaret Değerleri (Milyon dolar)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
İhracat	1.389	1.497	1.623	1.685	1.972	2.041
İthalat	1.117	1.702	2.475	2.754	2.760	2.847
Hacim	2.505	3.200	4.098	4.439	4.732	4.889
Denge	272	-205	-852	-1.069	-789	-806

Türkiye-Bulgaristan Yatırım İlişkileri

Bulgaristan Merkez Bankası verilerine göre 2010 yılında Bulgaristan'daki Türk yatırımları 18 milyon Euro değerindedir. Türkiye Bulgaristan'ın yabancı yatırımcılar sıralamasında 12. konumdadır.

Bulgaristan'daki Türk yatırımlarının yelpazesi geniştir. Turizm, bankacılık, tekstil ve hazır giyim, ev aletleri, oto yedek parça, ulaştırma, alüminyum, pvc, gıda, yakıt dağıtımı, odun işleme yatırım yapılan başlıca sektörlerdir. Ev tekstili, mobilya, inşaat malzemeleri, otel ve restoran donanımı, ambalaj Türk yatırımcılarına Bulgaristan'da iş yapmaları açısından potansiyel vaat etmektedir.

Bulgaristan'daki en önemli Türk yatırımı Şişecam'ın Tırgovişte'deki iki fabrika projesine yaptığı toplam 380 milyon Dolarlık yatırımdır. Söz konusu fabrikalarda düzcam ve züccaciye üretilmekte olup, üretimin büyük çoğunluğu ihraç edilmektedir. Bulgaristan'da en büyük direk yatırımcı konumundaki Şişecam, Tırgovişte'deki tesislerinde 2011 yılı başında yeni bir fabrika daha açmıştır. Yeni fabrikada Balkanlar ve Avrupa için otomobil camı üretilecektir.

3) BURSA'DAN BULGARİSTAN'A İHRACAT YAPAN FİRMALAR

Uludağ İhracatçı Birlikleri'nin kayıtlarına göre, Bursa'dan Bulgaristan'a ihracat yapan 585 firma bulunmaktadır.

4) BULGARİSTAN EKONOMİK VE SOSYAL GÖSTERGELER

Temel Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Bulgaristan Cumhuriyeti (Republic Of Bulgaria)
Nüfus	7,6 milyon (2008)
Dil	Bulgarca
Din	%82,6 Ortodoks, %12,02 Müslüman, Diğer Hristiyan %1,2, Diğer %4.0
Yüz ölçümü	111.002 km ²
Başkent (nüfus)	Sofya (1,241 milyon)
Başlıca Kentler (nüfus)	Filibe (705 bin), Varna (460 bin), Burgas (420 bin), Stara Zagora (356 bin), Blagoevgrad (329 bin), Pleven (298 bin), Pazarlık (294 bin)
Yönetim Şekli	Parlamentar Demokrasî
Cumhurbaşkanı	Georgi Parvanov
Başbakan	Boyko Borissov
Para Birimi	Leva (Lv)

Bulgaristan Ekonomi ve Enerji Bakanlığı tarafından açıklanan ekonomi politikasına göre yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının artırılması ve sanayi üretiminde enerji verimliliğini artırıcı önlemlerin alınması, sanayinin modernizasyonu, yeni yatırımların oluşturulması, yenilik ve girişimcilik ile birlikte ihracatın teşvik edilmesi hedefleriyle rekabet gücü yüksek bir milli ekonomi oluşturulması amaçlanmaktadır. Ayrıca uluslararası alanda ekonomik işbirliğini artıracak bir entegrasyon politikası uygulanması hedeflenmektedir.

Bulgaristan'ın 2007 yılında AB'ye üyeliğiyle birlikte ekonomik performansının arttığı görülmektedir. 2004-2007 yılları arasında ortalama GSYİH artışı %6,1 olarak gerçekleşmiştir. Yine aynı dönemde ülkeye giren sermaye ve kredi miktarında önemli artışlar yaşanmıştır. 2008 itibarıyla ülkeye giren sermaye miktarı GSYİH'nin %30'una ulaşmıştır. Kişi başına düşen geliri AB ortalamasının üçte biri olan Bulgaristan önümüzdeki yıllarda muhtemelen en fakir AB üyesi ülke olacaktır. Düşük ücret seviyesine ek olarak AB üyeliği beraberinde yatırımların artmasına rağmen üretim artışı yavaş seyretmiştir. Buna bağlı olarak Bulgar firmaları AB üyeliği ile artan rekabet ortamında güç kaybına uğramışlardır.

5) BURSA'DA BULGARİSTAN SERMAYELİ FİRMALAR

31.12.2013 tarihi itibarıyla Ekonomi Bakanlığı'nın Türkiye'de Faaliyette Bulunan Yabancı Sermayeli Firmalar Listesi'ne göre Bursa'da Bulgaristan sermayeli 23 firma faaliyet göstermektedir.

6) ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Tarım ve Hayvancılık

Toplam arazinin yaklaşık olarak %30'unu oluşturan 5,3 milyon hektarlık ekilebilir araziye sahip olan Bulgaristan'ın en önemli tarımsal ürünü ülkenin kuzeydoğusundaki Dobruca bölgesinde yetiştirilen buğdaydır. Ülkenin arpa ve mısır üretimi de önemli miktardadır. Bulgaristan'ın tarımsal üretiminde önemli yere sahip olan ayçiçeği, tütün ve şekerpancarı ise diğer sanayi bitkileridir.

Ülkede üretilen üzümün büyük bir kısmı önemli bir ihracat ürünü olan şarap üretimi için kullanılmaktadır. Şarap ihracatının çoğunluğu Batı Avrupa pazarlarına yapılmaktadır.

Sanayi

Bulgaristan imalat sanayiinin yapısı, sosyalist dönem ağır sanayi yapılanmasının etkilerini taşımaktadır. Ülkenin sınai uzmanlaşma süreci Sovyet Bloğu pazarlarına sınai ürün tedarigi üzerine kurulmuştur. Özellikle 1980'lerle birlikte yeni ve bazı yüksek teknolojili dalların gelişimi teşvik edilmiştir. Böylece Bulgaristan Doğu Bloku pazarları içinde biyokimya sanayi, bilgisayar üretimi v.b. dallarda bir merkez haline gelmiştir. Ancak Karşılıklı Ekonomik Yardımlaşma Konseyi - COMECON'un dağılması ve Bulgaristan'ın bir anda rekabete açılması ile Bulgar ürünlerinin rekabet edebilirliklerini yitirmesi gibi nedenlerle ülkenin imalat sanayi zarar görmüş, üretimde ciddi kayıplar yaşanmıştır.

Madencilik

Bulgaristan çok çeşitli metal ve metal olmayan maden kaynaklarına sahiptir. Hem demir hem de manganez cevherleri çıkarılmaktadır. Bununla birlikte çıkarılan demir madeni sadece çelik imalat sanayi gereksiniminin bir kısmını karşılayabilmektedir. Kurşun ve bakır madenleri ise demir haricinde yer alan metalurjik işleri desteklemede yeterli durumdadır. Bulgaristan'da bazı önemli altın yatakları bulunmaktadır ve bu yataklar yabancı yatırımcıların ilgisini çekmektedir. Bulgaristan'da bilinen elliden fazla mineral rezervi bulunmaktadır. Bunlardan bazıları kolay işlenemeyen beyaz mermer, mermer, kuvarz, kaolin, kolay işlenemeyen kil ve alçıdır.

Müteahhitlik Hizmetleri

2008 yılında ülkeye gelen yabancı sermaye en çok gayrimenkul yatırımı yapmıştır. Küresel krizle beraber konut yatırımı durgunluğa girmiştir. Bununla beraber nüfus giderek yaşlanmakta ve genç nüfus AB üyesi ülkelere göç etmektedir. Mali krizin etkisiyle alım gücü daralmış, işsizlik artmış ve konut fiyatları düşmüştür. Nüfusun %94'ü ev sahibidir.

Turizm

Sahip olduğu doğal kaynaklar ve tarihsel mirası ile önemli bir turizm potansiyeline sahip Bulgaristan yılda yaklaşık 8 milyon turist tarafından ziyaret edilmektedir. Karadeniz kıyıları ve kayak turizmi ülkenin turizm sektörünün gelişimi açısından önem taşımaktadır. Ülkeyi ziyaret eden turistlerin %59'unu Rus, Alman ve İngiliz turistler oluşturmaktadır. Ülkede son yıllarda mevcut turistik tesislerin yenilenmesi ve yenilerinin inşa edilmesi yönünde önemli çalışmalar yürütölmektedir. Son turistik sezonlar, komünizm sonrası dönem standartlarına göre çok iyi geçmiştir.

Ulaştırma ve Telekomünikasyon Altyapısı

Demiryolu taşımacılığı, yük taşımacılığında hala en önemli ülke içi taşıma biçimidir. Yolcu taşımacılığında ise, karayollarından sonra demiryolu taşımacılığı ikinci sırada yer almaktadır. Türkiye'nin önemli komşularından biri olan Bulgaristan ile Türkiye arasında önemli bir bağlantı noktası olması planlanan Halkalı-Bulgaristan Hududu Demiryolu Hattı Etüdü ve Projesi'nin inşaaası devam etmektedir.